

путем систематического анализа судебной практики. Освещены методы избежания двойного налогообложения и проанализирован существующий механизм разрешения споров касательно двойного налогообложения на территории ЕС, а также предложены дальнейшие пути их усовершенствования.

Ключевые слова: двойное налогообложение, единый рынок, Европейский Союз, компетенция ЕС, механизм решения споров в сфере двойного налогообложения.

Summary

Kateryniuk L. The concept of the Single Market and the problem of double taxation in European Union.

The author analyzes phenomenon of double taxation in the EU and its interplay with the concept of the single market. The article contains the assessment of legal regulation of double taxation in primary and secondary legislation of the EU. The position of European Court of Justice on double taxation is also reviewed. Methods of avoiding the double taxation and double taxation dispute resolution mechanisms (DTRM) in the European Union are highlighted and possible solutions of existing problems are suggested as well.

Key words: double taxation, the Single Market, European Union, EU competences, double taxation dispute resolution mechanisms.

УДК 347.925:347.921.3

Я.В. КОТЕНКО

*Ярослав Владиславович Котенко, магістрант
Київського інституту управління і права Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого*

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МИРОВОЇ УГОДИ: ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Світове співтовариство визнає важливість забезпечення миру і справедливості, як однієї із 17 цілей, визначено Організацією Об'єднаних Націй для забезпечення подальшого сталого розвитку нашого світу. Зокрема, як зазначено в 2030 *Agenda for Sustainable Development*, потрібно докласти зусиль задля досягнення справедливого мирного та відкритого суспільства рівних можливостей для всіх шляхом всебічної підтримки верховенства права й забезпечення рівного доступу до суду¹.

Мирова угода як спосіб оформлення домовленості про врегулювання спору досить часто використовується в судовій практиці багатьох країн. В Україні такий засіб припинення виробництва судового розгляду цивільних справ передбачається Цивільним процесуальним кодексом України².

Інститут мирової угоди був предметом досліджень багатьох учених³.

Самостійним напрямом наукових досліджень є умови застосування мирової угоди як спеціальної судової процедури в справах про банкрутство. Аналізу відповідних норм законодавства та практики його застосування приділено увагу в роботах Р. Афанасьєва, Б. Полякова⁴, О. Бірюкова та інших. Правові аспекти укладення та виконання мирової угоди є актуальними і для цивільного процесу, вони розглядалися В. Комаровим, С. Фурсою, О. Бортнік⁵ та іншими фахівцями. Запропоновані правові підходи ефективно реалізуються в законотворчій діяльності, сприяють належному розумінню та правильному застосуванню норм процесуального законодавства⁶.

Метою статті є дослідження вітчизняної практики та зарубіжного досвіду впровадження мирової угоди для вирішення спорів.

Інститут мирової угоди не є процесуальною формальністю. Це сучасні світові погляди юридичної спільноти на проблеми вирішення цивільних спорів у сучасному судочинстві. Практика показує, що примирні процедури та їх закінчення мировою угодою є результативнішими, аніж протистояння чи судовий процес. Разом із тим дані інститути потребують значної професійної майстерності та великого такту й умінь з боку передусім самих суддів. Такий підхід до роботи привів до покращення іміджу суду з формуванням поваги до такої поважної державної інституції⁷.

Реформування цивільного процесу в Україні не обійшло стороною питання складення та виконання мирових угод⁸.

У попередні роки питання виконання мирових угод було вкрай проблемним як для учасників спору, так і для судів. Ухвалення нових процесуальних кодексів придало цьому питанню більше правової регламентації та особливості її виконання⁹.

Перше, на що слід звернути увагу, це те, що «мирова угода укладається сторонами з метою врегулювання спору на підставі взаємних поступок і має стосуватися лише прав та обов'язків сторін»¹⁰.

На будь-якій стадії судового процесу, зробивши спільну письмову заяву, сторони можуть укласти мирову угоду і повідомити про це суд. При цьому в суді апеляційної інстанції позивач має право відмовитися від

позову, а сторони – укласти мирову угоду відповідно до загальних правил про ці процесуальні дії незалежно від того, хто подав апеляційну скаргу.

Якщо заява про відмову від позову чи мирова угода сторін відповідають вимогам ст. ст. 191, 192 ЦПК Кодексу, суд постановляє ухвалу про прийняття відмови позивача від позову або про затвердження мирової угоди сторін, якою одночасно визнає нечинним судове рішення першої інстанції, яким закінчено розгляд справи, та закриває провадження у справі.

Процесуальні кодекси України широко розкривають процедуру врегулювання спору¹¹. Так, врегулювання спору за участю судді може бути проведено до початку розгляду справи по суті виключно за згодою сторін¹².

Ця процедура триває не більше 30 днів і здійснюється у формі спільних та (або) закритих нарад. У такому випадку провадження у справі зупиняється.

Під час проведення спільних нарад суддя з'ясовує підстави та предмет позову, підстави заперечень, роз'яснює сторонам предмет доказування, пропонує сторонам надати пропозиції щодо шляхів мирного врегулювання спору або може самостійно запропонувати можливий шлях мирного врегулювання спору.

На закритих нарадах суддя має право звертати увагу сторони на судову практику в аналогічних спорах, пропонувати можливі шляхи мирного врегулювання спору. Суддя не має права надавати сторонам юридичні поради, рекомендації та надавати оцінку доказів у справі.

Конфіденційною є інформація, отримана будь-якою із сторін, а також суддею під час проведення врегулювання спору.

Врегулювання спору за участю судді припиняється в таких випадках¹³: за заявою сторони, у разі закінчення строку врегулювання спору за участю судді; за ініціативою судді, у зв'язку з укладенням сторонами мирової угоди та звернення до суду із заявою про її затвердження; у разі звернення позивача до суду із заявою про залишення позовної заяви без розгляду, відмови від позову чи визнання позову відповідачем. У разі укладення мирової угоди до прийняття рішення у справі судом першої інстанції, відмови позивача від позову, визнання позову відповідачем до початку розгляду справи по суті судом вирішується питання про повернення 50 % судового збору.

Коли спір не було урегульовано, то справа передається на розгляд іншому судді. Вбачається, що інтегрований у судовий процес механізм для врегулювання спору шляхом проведення переговорів за участю судді (як посередника, заінтересованого у врегулюванні спору) цілком може бути використаний сторонами до початку розгляду справи по суті.

Водночас слід виділити як позитивні моменти, так і недоліки обраної законодавцем моделі врегулювання спору на стадії розгляду справи судом, виходячи з реального стану речей у судовій системі.

Обов'язковим є те, що укладена сторонами мирова угода затверджується ухвалою суду, в резолютивній частині якої зазначаються умови угоди.

Особливо варто звернути увагу на умови виконання мирової угоди, оскільки Кодексом передбачено, що виконання мирової угоди здійснюється особами, які її уклали, а ухвала про затвердження мирової угоди є виконавчим документом¹⁴.

Тобто, це означає, що у разі невиконання умов мирової угоди однією із сторін інша сторона має право звернутися чи до приватного, чи до державного виконавця¹⁵ щодо примусового виконання угоди. Ці нововведення є безперечним позитивом для укладання мирових угод та їх подальшої реалізації. При цьому інші автори¹⁶ зазначають також, що договір має складатися професійно, і це попереджатиме випадки невиконання умов нового договору відповідними засобами забезпечення виконання зобов'язань, негативні наслідки яких стимулюватимуть боржника до активних дій.

Зокрема, також очевидними позитивними моментами запровадженої процедури врегулювання спору можна назвати такі, як:

1) доступність для сторін. Так, вказана процедура є елементом судового розгляду справи, додатковим етапом для сторін. Механізм застосування дає змогу досить комфортно з психологічної точки зору робити «м'який перехід» від судового розгляду до процедури врегулювання спору за участю судді, а в разі потреби – повернутися до розгляду справи по суті в загальному порядку;

2) відсутність додаткових грошових витрат для проведення зазначеної процедури (вартість покривається за рахунок судових витрат);

3) відсутність ризиків, пов'язаних зі строками позовної давності, у зв'язку з тим, що процедура проводиться після подання позову до суду;

4) існування додаткових стимулів у вигляді повернення 50 % судового збору у випадку врегулювання спору (у разі укладення мирової угоди до прийняття рішення у справі судом першої інстанції, відмови позивача від позову, визнання позову відповідачем)¹⁷.

Також окремо необхідно виділити дискусійні моменти, що заслуговують на особливу увагу.

По-перше, за новим процесуальним законодавством основну роль медіатора відведено судді-доповідачу, у провадженні якого знаходиться справа.

З урахуванням гостроти проблеми навантаження на суддів (що, як відомо, також є одним із рушійних факторів судової реформи) існують ризики того, що мало хто із суддів зможе без шкоди для своїх професійних обов'язків якісно виконувати покладену на них роль посередника в процесі врегулювання спору.

Слід зазначити, що головна особливість судової медіації в європейській практиці, полягає в тому, що суддя-медіатор у подальшому не залучається до розгляду справи¹⁸. Крім того, Директива ЄС 2008/52 / ЄС¹⁹

щодо певних аспектів медіації в цивільних і комерційних справах не виключає можливості здійснення медіації суддею, який не є призначеним суддею в будь-якому судовому провадженні у конкретному спорі.

Водночас там, де альтернативна процедура врегулювання спорів також була інтегрована до судового процесу, незважаючи на очевидний її успіх, така модель урегулювання спорів викликала певну критику, що стосується виконання суддями функцій, не пов'язаних зі здійсненням правосуддя. На жаль, сьогодні ще зустрічаються випадки, коли діючі судді займаються медіацією і проводять таку процедуру одночасно з виконанням своїх основних обов'язків щодо судового вирішення спорів, а, відповідно, на шкоду своїм професійним обов'язкам.

У нашому випадку справедливим буде зауважити, що покладення ролі медіатора на суддю, у провадженні якого знаходиться справа, має свої недоліки та переваги.

До очевидних переваг слід віднести те, що суддя, у провадженні якого знаходиться справа, безпосередньо заінтересований у врегулюванні спорів, оскільки вказане дасть змогу зекономити його час (який би він витратив на розгляд справи) та істотно поліпшити якісні показники своєї роботи, а тому він мотивований на досягнення результату врегулювання спорів.

Також у цьому випадку важливим, на нашу думку, може бути і психологічний фактор – під час проведення саме судової медіації сторони схильні більш серйозно сприймати як саму процедуру врегулювання спорів, так і свою участь у ній. Як правило, така психологічна складова особливо присутня, наприклад, у сімейних і трудових спорах.

Необхідно підкреслити, що участь судді в процедурі врегулювання спорів, на нашу думку, не позбавлена недоліків.

Більше того, наразі не зовсім зрозумілим є ставлення самих суддів до зазначеного інституту та покладених на них обов'язків. Не варто забувати, що запроваджений інститут врегулювання спорів за участю судді відрізняється від судового процесу в його загальноприйнятому розумінні в нашій державі. А тому перехід до нової концепції правосуддя (що покликане сприяти примиренню сторін, полегшувати переговори, зберігати відносини між сторонами) може бути сповнений перепон, пов'язаних із продовженням розгляду суддями справ із позиції застосування права, а не шляхом спонукання сторін до досягнення компромісу.

Слід сказати і про такий момент. Не стільки недоліком, скільки побоюванням є питання про здатність суддів проводити роботу, спрямовану на врегулювання спорів (судову медіацію).

Тут варто акцентувати увагу на тому, що медіатор не завжди є фахівцем у юриспруденції, а професійний суддя не завжди може бути успішним медіатором, оскільки при вивченні матеріалів справи, наявних у справі доказів суддя формує власну правову позицію, і ця навичка може перешкоджати процесу з'ясування дійсних інтересів сторін під час процедури примирення.

Проте запроваджена чинними процесуальними кодексами модель врегулювання спорів за участю судді не передбачає проходження навчання медіації суддями. Проходження такого навчання, на наше переконання, було б додатковою гарантією і запорукою успішного проведення процедури врегулювання спорів та становлення такого інституту як альтернативи вирішенню справи по суті. Вказані питання досі залишаються відкритими.

Також дискусійним, на нашу думку, є питання строків проведення процедури врегулювання спорів за участі судді, які становлять не більше 30 днів із дня постановлення ухвали про проведення врегулювання.

Наприклад, існує критика вказаного інституту, зокрема з боку професійних медіаторів, пов'язана з тим, що процедура примирення, яка проводиться суддями, не може бути ефективною, зокрема, через її обмеженість у часі, оскільки зазначене не дає можливості суддям з'ясувати справжні інтереси сторін для досягнення примирення.

Така критика, на нашу думку, є достатньо обґрунтованою, адже навряд чи можна розраховувати на врегулювання складних конфліктів, наприклад, тих, які тривають роками та знаходяться поза межами окремого судового провадження, протягом такого обмеженого проміжку часу. Слід зауважити, що в середньому (залежно від складності справи, важливості спорів для сторін, змісту правовідносин, структури корпоративного управління, компетенції органів управління юридичних осіб при прийнятті рішень) тривалість позасудового врегулювання спорів може становити від 1–2 тижнів (у нескладних справах) до 3–4 місяців або й перевищувати такі строки.

Отже, обмеженість у часі та ресурсах може стати підставою для формального підходу при виконанні суддями функцій з врегулювання спорів, що не сприятиме власне врегулюванню спорів та не відповідатиме тим філософії та логіці, які першочергово закладалися при запровадженні зазначеного інституту.

Водночас закладені у нововведений механізм врегулювання спорів принципи (добровільності, конфіденційності, рівноправності сторін, сприяння незалежного посередника-судді) відповідають загальноновизнаним принципам проведення процедури медіації, у зв'язку з чим, очевидно, вони повинні стати запорукою ефективності врегулювання конфлікту за умови неформального підходу з боку судді та сторін.

Погоджуємося з думкою інших науковців²⁰ щодо одностороннього наділення повноважень суддям в частині медіації та обмеженого доступу адвокатів до участі у процедурах медіації як медіаторів²¹.

Якість процесу вирішення спорів як головного елементу досягнення згоди та врегулювання спорів мирним шляхом є ухвала суду про затвердження мирової угоди. На думку автора, процес медіації та завдання медіатора (суддя, адвокат чи інша створена інституція) насамперед не має права порушувати інтереси учасників спорів, враховуючи наявну на практиці амбіційність адвокатів чи судді.

Альтернативні способи вирішення конфліктів уже давно і досить вдало увійшли в практику багатьох зарубіжних країни²². Рада Європи, віддаючи належне встановленню істини та справедливості у судовому порядку, підтримує ініціативи держав-членів стосовно вироблення та прийняття загальноєвропейських норм щодо запровадження альтернативних заходів, а саме – примирення, медіації та відновного правосуддя для досягнення балансу інтересів сторін, що конфліктують.

Модель використання мирової угоди як досудового варіанта вирішення конфлікту передбачає право сторін до розгляду спору в суді самостійно мирно вирішити справу, не використовуючи судові процедури (Франція, Іспанія, Нідерланди тощо)²³.

Мирову угоду в ряді країн розглядають як альтернативу судовому рішенню. Використання позасудових засобів укладання мирової угоди обумовлено причинами складності, тривалості й дорожнечі судочинства у таких державах, як США та Англія²⁴.

Стаття 33 Статуту ООН²⁵ називає вирішення спорів шляхом медіації (посередництво) переважним механізмом для врегулювання міжнародних спорів. Крім того, Європарламентом і Радою Європейського Союзу 21 травня 2008 р. прийнято Директиву «Про деякі аспекти медіації в цивільних і господарських відносинах»²⁶ з метою спрощення доступу до альтернативного вирішення суперечок і забезпечення збалансованих взаємовідносин між медіацією та судочинством.

Досвід існування присудової (за участю судді) медіації є досить успішним, зокрема в Нідерландах і Канаді.

У судах Канади застосовується так звана оцінна медіація: сторони приходять до судді, він роз'яснює їм обставини справи з урахуванням судової практики. У результаті сторони розуміють свої переваги та слабкі сторони і приходять до консенсусу. Таким чином, медіація працює з інтересами, а не з позиціями.

Імовірно, що українське законодавство при обранні моделі врегулювання спору за участю судді в проєктах процесуальних кодексів взяло до уваги саме канадську модель оціночної медіації.

У більшості країн Європейського Союзу судове посередництво як підвид процедури медіації проводиться в ході судового розгляду і включає консультації та допомогу юрисконсультів і адвокатів, проте виключає участь судді, наділеного правовими судовими повноваженнями.

Ми можемо припустити, що рідко хто із суддів або адвокатів зможе виконувати одночасно п'ять елементів, притаманних поняттю посередництва, як одного з недорогих та доступних засобів альтернативного вирішення спорів²⁷: наявність сторін; готовність сторін діяти сумлінно; неупередженість медіатора; відповідне місце проведення; конфіденційність.

У країнах ЄС медіація, як спосіб вирішення спору (конфлікту), що виник в результаті будь-яких правовідносин (сімейні, трудові, економічні, громадянські і т.д.), застосовується набагато частіше порівняно з іншими позасудовими альтернативними способами врегулювання спорів, наприклад, такими, як переговори, примирення сторін, незалежний дозвіл, міні-процес, досудова нарада або спрощений суд присяжних²⁸.

Згідно зі звітом *Doing Business*²⁹ Світового банку, 174 країни визнають медіацію як спосіб вирішення спорів. При цьому моделі впровадження медіації у всіх країнах дуже різні. Залежно від сфери залучення медіаторів і режиму регулювання існує дві моделі судової медіації – судова і ринкова.

Судова модель передбачає спрямування сторін на медіацію судом. Медіація проводиться в будівлі суду медіаторами, призначеними судом. Витрати на медіацію також входять до складу судових витрат. Судова модель була впроваджена в таких країнах, як Німеччина і Словенія. За статистичними даними, в Німеччині проводиться від 10 000 до 15 000 судових медіацій щороку. Введений в Україні спосіб врегулювання спору за участю судді має багато ознак саме судової моделі медіації.

У Німеччині з 2002 р. введена практика, за якою судді повинні пропонувати сторонам процедуру примирення, яку згодом замінила судова медіація. Зараз у судах Німеччини є судді-медіатори, які проходять обов'язкове відповідне навчання. Процедура судової медіації в Німеччині не врегульована до найдрібніших деталей і досить гнучка. При цьому судді-медіатори не дають юридичну оцінку справи.

Досить цікава судова модель медіації також була введена в Сінгапурі. Особливістю сінгапурської системи є спеціальне навчання суддів-медіаторів, які спеціалізуються тільки на медіації та не беруть участі в судових засіданнях. Завдяки такій системі показник вирішення спорів досить високий – 85 %. Крім того, Сінгапур має також значний рівень задоволення учасників процесу від судової медіації.

Ми вважаємо, що мирова угода є ефективним способом врегулювання господарського спору на основі компромісу та дотримання комерційного інтересу сторін.

¹ *Ізарова І.* Реформи цивільного процесу в Україні: новели позовного провадження / І. Ізарова // *Право України*. – 2017. – № 8. – С. 33.

² *Цивільний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV* : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/page7>

³ *Ткаченко М.* Мирова угода як складова частина переговорного процесу: матеріальні та процесуальні основи / М. Ткаченко // *Підприємство, господарство і право*. – 2017. – № 8. – С. 51.

⁴ *Поляков Б.М.* Проект КПБ уможливить юридичні оборудки для неповернення боргів / Б.М. Поляков : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/132989-proekt_kpb_umozhlyvit_oborudki_dlya_nepovernennya_borgiv.html

⁵ *Бортнік О.Г.* Мирова угода у цивільному судочинстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / О.Г. Бортнік ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2007. – 19 с.

⁶ Гордієнко Т.О. Мирова угода в господарському процесі / Т.О. Гордієнко : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pap.in.ua/1_2017/29.pdf

⁷ Ясинок М.М. Мирова угода у цивільному судочинстві: історико-правовий аспект та перспективи розвитку / М.М. Ясинок // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2013. – № 5. – С. 52.

⁸ Гула С. З 2018 мирову угоду, що затверджена у суді, буде значно легше виконувати / С. Гула : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://advocatsergiygu.com/news/z_2018_mirovu_ugodu_shho_zatverdzhena_u_sudi_bude_znachno_legshe_vikonuvati/2018-01-09-363

⁹ Там само.

¹⁰ Цивільний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/page7> – Ст. 207.

¹¹ Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 3 жовтня 2017 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2147-19>

¹² Цивільний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV – Ст. 207 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1618-15/page7>

¹³ Там само. – Ст. 204.

¹⁴ Там само. – Ст. 208.

¹⁵ Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2016. – № 30. – Ст. 542.

¹⁶ Ткаченко М. Вказана праця. – С. 52.

¹⁷ Противень С. Примирення сторін vs вирішення справи. Нова роль суду у вирішенні конфліктів / С. Противень // Інформаційно-аналітичний центр «ЛІГА». – 2018. – 25 січня. – № 03 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://sk.ua/wp-content/uploads/sk_files/primirennya_storin_vs_virishennya_spravi.pdf

¹⁸ Martin Svatos. The Mediator-Judge Interaction: Does the Win-Win Approach Apply? Interaction of Arbitration and Courts, JurisNet, LLC, New York, 2014.

¹⁹ Про деякі аспекти медіації в цивільних і комерційних спорах: Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2008/52/ЄС від 21 травня 2008 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex:32008L0052>

²⁰ Ткаченко М. Вказана праця. – С. 53.

²¹ Біцай А. Типи адвокатів-медіаторів / А. Біцай // Європейські стандарти захисту прав у цивільному судочинстві: випробування часом: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 вересня 2014 р.) / за заг. ред. О. Захарової, І. Ізарової. – К.: ВД «Дакор», 2014. – 416 с.

²² Європейський портал електронної юстиції : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=en>

²³ Ткаченко М. Вказана праця. – С. 51.

²⁴ Там само.

²⁵ Статут ООН : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/sections/un-charter/chapter-vi/index.html>

²⁶ Про деякі аспекти медіації в цивільних і комерційних спорах: Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2008/52/ЄС від 21 травня 2008 р. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex:32008L0052>

²⁷ Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov (ZARSS) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO5648>

²⁸ Алексеева Т. Некоторые аспекты медиации в странах Европейского Союза / Т. Алексеева // Европейское право. – 2015. – № 8. – С. 87.

²⁹ Three new guidelines for commercial intermediation: good for debt settlement, good for management : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2017/11/21/three-new-guides-on-commercial-mediation>

Резюме

Котенко Я.В. Особливості впровадження мирової угоди: вітчизняна практика та зарубіжний досвід.

У статті здійснено аналіз цивільного судочинства в умовах проведення правової реформи щодо мирової угоди та можливості вільно реалізувати свої права, як учасника у справі. Запровадження досвіду щодо вирішення спорів деяких європейських країн може реалізуватися при досконалому вивченні цієї практики.

Ключові слова: мирова угода, Інститут врегулювання спорів, вирішення спорів, медіація, процедура врегулювання спорів, судові рішення.

Резюме

Котенко Я.В. Особенности внедрения мирового соглашения: отечественная практика и зарубежный опыт.

В статье осуществлен анализ гражданского судопроизводства в условиях проведения правовой реформы по мировому соглашению и возможности свободно реализовать свои права как участника в деле. Введение опыта по решению споров некоторых европейских стран может реализоваться при совершенном изучении этой практики.

Ключевые слова: мировое соглашение, Институт урегулирования споров, разрешение споров, медиация, процедура урегулирования споров, судебное решение.

Summary

Kotenko Ya. Features of the implementation of the peace agreement: domestic practice and foreign experience.

In this article, an analysis of civil justice in the context of the legal reform of the settlement agreement and the ability to freely exercise their rights as a party to the case. The introduction of experience in resolving disputes in some European countries can be realized through a thorough study of this practice.

Key words: world agreement, Institute for Dispute Settlement, dispute resolution, mediation, dispute settlement procedure, judicial decision.

УДК 342.7:342.9

K. STRUKOVA

Kateryna Strukova, second year Master student, Ukrainian and European Legal Studies (Double Diploma Program) Taras Shevchenko National University of Kyiv

FREEDOM OF SPEECH PROTECTION IN SOCIAL MEDIA

Freedom of speech is an important element of modern democratic society and constitutes a significant component of newly-development systems of human rights (international system of human rights protection, European system of human rights protection).

Development of classic and social media in Europe and Ukraine shows significant shifts in the provided legal mechanisms, thus a special research of new forms of modern media regulation and self-regulation is needed.

Issues of protection of freedom of speech were not subject of a comprehensive study in Ukraine. These issues need further development in scientific literature and publications. Consequently, the need for scientific development of this direction is due to the need for theoretical justification, improvement of the administrative and legal support for the protection of freedom of speech, the development of scientifically substantiated proposals on this issue and recommendations aimed at further improving law-enforcement practice in this area.

European and Ukrainian approaches to understanding the essence, role and legal regulation of freedom of speech protection represent strongly different traditions of state/public governance, thus being a special point of attention in this article.

Protection of freedom of speech in modern European society is developing in the following aspects: freedom of expression and freedom of the press; positive obligations of the state and protection of journalists; freedom of radio and television broadcasting; developing duties and responsibilities of journalists; protection of journalistic sources; protection of whistle-blowers. Ukrainian state, unfortunately, has only partly introduced the above-mentioned aspects into domestic legislation and practice, that proves especial actuality of the chosen topic.

The main aim of this article is to describe modern approaches to freedom of speech protection in social media in comparative aspect.

The objectives of the article:

- to define the essence and notions of the right of freedom of speech in international, European and domestic systems of human rights, specifics of it's realization in social media;
- to clarify significant features of the right to freedom of speech in European system of human right protection for improvement of domestic legal mechanism;
- to make generalizations and recommendations on improvement of legal mechanism of freedom of speech protection in social media.

Methodological basis of the research constitute general scientific and special methods: the dialectical method, as the universal philosophical method of scientific research and the formation of scientific view, was used in the article. Methods of analysis and synthesis allowed to reveal the main trends. and issues of legal regulation in the field. Application of the logical-semantic method promoted to definition of significant features and notion of freedom of speech. Comparative legal method was used for systematization, analysis and comparison of national and foreign legislation in the filed. Historical method was used to described evolution of human rights and freedom's protection.

Among modern scientists, that have formed modern Ukrainian approach to human rights protection in the field of public administration, it is necessary to mention: V.B. Averianov, O.F. Andriyko, G.V. Atamanouchuk, Y.P. Bytiak, K.I. Belyakov, O.M. Bandurka, D.O. Bezzubova, Y.P. Bityak, V.M. Brizhka, Y.P. Burila, Y.V. Dodin, O.I. Dubenko, V.L. Groholsky, N.V. Grydiuk, V.O. Horoshko, I.A. Hrytsak, V.I. Kurko, L.Y. Kysil, G.M. Lynnyk, A.I. Maryshak, A.A. Pukhtetska, A.M. Podolyak, S.V. Shevchuk, R.S. Svystovich, V.S. Tsimbaliuk, D.Y. Shpynova, V.S. Tsymbaliuk, I.B. Tatsyshyna, etc.

European approach to legal regulation and protection of human rights in international and European regional systems of human rights protection is represented by the following scientists: N. Anderson, T. Berns-Lee, W. Berka, J. Bieliauskaitė, D. Ball, M. Castells, A. Daniel, G. Desgens-Pasanau, I. Deviatnikovaitė, M. Macovei, J. Mayer, J. Murdoch, N. Muižnieks, J. Musser, M. Nowak, K. Januszewski, T. O'Reilly, M. Rossi, A. Toffler, and others.

For the last decade many significant legislative amendments and new conceptual approaches have been developed, that led to significant shifts in legal mechanisms and regulations, that need further special legal research